

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 22. února 2024¹

Věc C-135/23

**Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte
eV (GEMA)
proti
GL**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Amtsgericht Potsdam (okresní soud v Postupimi, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Duševní vlastnictví – Autorské právo a práva s ním související – Směrnice 2001/29/ES – Článek 3 odst. 1 – Právo na sdělování veřejnosti – Pojem „sdělování“ – Poskytování televizorů s pokojovou anténou umožňujících příjem vysílání v bytech“

Úvod

1. V autorském právu Unie zaujímá právo na sdělování veřejnosti jistě čestné místo, pokud jde o pozornost, která je mu věnována v judikatuře Soudního dvora. Jednou z nejzákladnějších právních otázek souvisejících s tímto právním institutem je otázka rozlišování mezi sdělováním veřejnosti, což je úkon podléhající výlučným právům nositelů autorských práv, a pouhým poskytováním fyzického zařízení, které umožňuje uskutečnit nebo přijímat takové sdělování, které těmto právům nepodléhá.

2. Kritéria, která je třeba pro účely tohoto rozlišení zohlednit, byla vymezena v nedávných rozsudcích Soudního dvora². Projednávaná věc však ukazuje, že stále existují šedé zóny nebo hraniční situace, v nichž není snadné s jistotou rozhodnout, na které straně tohoto rozlišení se dotčený úkon nachází.

3. Soudní dvůr je vyzván k tomu, aby upřesnil svou judikaturu v dané oblasti a současně dbal jak na zajištění její soudržnosti, tak na zachování spravedlivé rovnováhy mezi různými dotčenými zájmy.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Viz zejména rozsudky ze dne 2. dubna 2020, Stim et SAMI (C-753/18, dále jen „rozsudek Stim a SAMI“, EU:C:2020:268); ze dne 22. června 2021, YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503), a ze dne 20. dubna 2023, Blue Air Aviation (C-775/21 a C-826/21, dále jen „rozsudek Blue Air Aviation“, EU:C:2023:307).

Právní rámec

Unijní právo

4. Článek 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti³ stanoví:

„Členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.“

Německé právo

5. Právo na sdělování veřejnosti je v německém právu zakotveno v článku 15 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (zákon o autorském právu a souvisejících právech), ze dne 9. září 1965⁴, ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „UrhG“), který stanoví mimo jiné následující:

„[...]

(2) Autor má rovněž výlučné právo sdělovat své dílo veřejnosti v nehmotné podobě (právo na sdělování veřejnosti). Právo na sdělování veřejnosti zahrnuje zvláště:

1. právo na provozování, provádění a vyobrazení (článek 19);
2. právo na zpřístupnění veřejnosti (článek 19a);
3. právo na vysílání (článek 20);
4. právo na sdělování prostřednictvím nosiče vizuálního nebo akustického záznamu (článek 21);
5. právo na sdělování vysílaných pořadů a jejich zpřístupnění veřejnosti (článek 22).

(3) Sdělování je veřejné, pokud je určeno velkému počtu osob z řad veřejnosti. Veřejnost zahrnuje každou osobu, která není vázána osobními vztahy s osobou, která dílo využívá, nebo s jinými osobami, kterým je dílo umožněno vnímat nebo je zpřístupněno v nehmotné podobě.“

6. Podle rozsudku Königshof vydaného Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) musí být tato ustanovení vykládána v tom smyslu, že skutečnost, že provozovatel hotelového zařízení vybaví hotelové pokoje televizními přijímači s pokojovými anténami, nepředstavuje sdělování veřejnosti⁵. Tím, že přijal toto řešení, nepovažoval tento soud za nezbytné položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku týkající se výkladu směrnice 2001/29.

³ – Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230.

⁴ – BGBl. 1965 I, s. 1273.

⁵ – Rozsudek ze dne 17. prosince 2015 (I ZR 21/14) (BGH GRUR 2016, s. 697).

Skutkový stav v původním řízení, řízení a předběžná otázka

7. Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (dále jen „GEMA“), organizace pro kolektivní správu autorských práv v oblasti hudby, podala u Amtsgericht Potsdam (okresní soud v Postupimi, Německo) návrh na náhradu škody z titulu autorského práva proti společnosti GL, provozovatelce bytového domu, s odůvodněním, že tato společnost v těchto bytech poskytuje televizní přijímače vybavené pokojovými anténami, které umožňují příjem vysílání v rozporu s § 15 UrhG.

8. S ohledem na pochybnosti, zda takové poskytnutí bez existence „centrálního příjmu“ představuje sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, se tento soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Jedná se o sdělování veřejnosti ve smyslu článku 3 směrnice [2001/29], pokud provozovatel bytového domu poskytuje veřejnosti v bytovém domě televizory, které přijímají vysílání prostřednictvím pokojové antény bez centrálního příjmu pro přenos signálů?“

9. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce došla Soudnímu dvoru dne 7. března 2023. Písemná vyjádření předložily GEMA, francouzská a rakouská vláda, jakož i Evropská komise. Soudní dvůr rozhodl o projednání věci bez jednání.

Analýza

10. Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud provozovatel domu s nájemními byty umístí do těchto bytů televizní přijímače s pokojovými anténami schopnými přijímat televizní vysílání, vztahuje se na toto umístění výlučné právo autorů udělit svolení nebo zakázat sdělování jejich děl veřejnosti, zakotvené v tomto ustanovení.

11. Důležitá vodítka pro zodpovězení této otázky vyplývají z rozsáhlé judikatury Soudního dvora týkající se práva na sdělování veřejnosti. Stručné připomenutí této judikatury tedy považuji za nezbytné.

Relevantní judikatura Soudního dvora

12. Podle ustálené judikatury Soudního dvora zahrnuje sdělování předmětů chráněných autorským právem veřejnosti dva prvky, a sice sdělování a veřejnost, na kterou se toto sdělování obrací⁶.

13. Sdělování může mít obvykle dvě formy. První spočívá v přenosu chráněného díla nebo signálu nesusícího toto dílo směrem k veřejnosti, a to z vlastního podnětu autora sdělování. Pouze přijímání tohoto přenosu případně závisí na rozhodnutí osob z řad veřejnosti. Tak je tomu zejména v případě tzv. „lineárních“ mediálních služeb, jako je televize. Druhá forma sdělování se omezuje na zpřístupnění díla veřejnosti, přičemž osoby z řad veřejnosti se svobodně rozhodnou spustit přenos ve zvoleném čase. Tak je tomu zejména v případě sdělování prostřednictvím internetu.

⁶ – Viz naposledy rozsudek Blue Air Aviation (bod 47).

14. Je důležité rozlišovat mezi sdělováním a pouhým poskytnutím fyzického zařízení, které umožňuje uskutečnit nebo přijímat sdělování. Bod 27 odůvodnění směrnice 2001/29 totiž stanoví, že článek 3 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že takové poskytnutí není samo o sobě sdělováním⁷. Tento bod odůvodnění odráží společné prohlášení týkající se článku 8 smlouvy Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o právu autorském uzavřené v Ženevě dne 20. prosince 1996 a schválené jménem Evropských společenství rozhodnutím 2000/278/ES⁸. Uvedený bod odůvodnění podporuje i bod 23 odůvodnění této směrnice, podle kterého právem na sdělování veřejnosti „by se v širokém smyslu mělo rozumět veškeré sdělování veřejnosti nepřítomné v místě, ze kterého sdělování vychází“, ale „nemělo by zahrnovat žádné jiné úkony“.

15. Soudní dvůr mimo jiné rozhodl, že pronájem motorových vozidel vybavených radiopřijímači nepředstavuje sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29⁹.

16. Kromě toho, existují-li pochybnosti o osobě, která je původcem sdělování, spočívá základní kritérium v nepominutelné úloze této osoby a vědomé povaze jejího zásahu. Její jednání totiž představuje sdělování, pokud při plné znalosti důsledků svého jednání zprostředkuje svým zákazníkům přístup k chráněnému dílu, a zejména pokud by bez takového zprostředkování tito zákazníci nemohli šířeného díla využít, nebo by jej mohli využít jen stěží¹⁰.

17. Co se týče veřejnosti, které je sdělování určeno, týká se blíže neurčeného nicméně dosti vysokého počtu potenciálních příjemců. Za účelem určení tohoto počtu je třeba zohlednit zejména počet osob, které mohou mít přístup k témuž dílu souběžně, ale také skutečnost, kolik z těchto osob k němu může mít přístup postupně¹¹.

18. V případě sekundárního sdělování veřejnosti se musí jednat o „novou“ veřejnost, tedy veřejnost, kterou nositel autorského práva nebral v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení jeho díla veřejnosti¹².

19. Konečně, pokud jde o situaci obdobnou situaci v projednávané věci, a sice instalaci televizorů připojených k centrální anténě v hotelových pokojích, Soudní dvůr rozhodl, že „poskytování signálu hotelovým zařízením prostřednictvím televizních přijímačů klientům ubytovaným v pokojích tohoto zařízení představuje, nezávisle na užívané technice přenosu signálu, sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 [směrnice 2001/29]“¹³.

Pouhé použití v projednávané věci?

20. Na první pohled by odpověď na předběžnou otázku v projednávané věci mohla vyplývat z pouhého použití judikatury Soudního dvora připomenuté v předchozích bodech.

⁷ – V tomto smyslu viz zejména rozsudek Blue Air Aviation (body 66 a 67).

⁸ – Rozhodnutí Rady ze dne 16. března 2000, kterým se jménem Evropského společenství schvaluje smlouva WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (Úř. věst. 2000, L 89, s. 6; Zvl. vyd. 11/33, s. 208).

⁹ – Rozsudek Stim a SAMI (výrok).

¹⁰ – Viz zejména rozsudek Stim a SAMI (bod 32).

¹¹ – Viz naposledy rozsudek Blue Air Aviation (body 52 a 54).

¹² – Viz nedávny rozsudek ze dne 22. června 2021, YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503, bod 70).

¹³ – Rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE (C-306/05, dále jen „rozsudek SGAE“, EU:C:2006:764, bod 1 výroku). Toto řešení bylo potvrzeno v usnesení ze dne 18. března 2010, Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, nezveřejněné, EU:C:2010:151).

21. Hlavní právní otázkou, která v projednávané věci vyvstává, totiž je, zda umístění televizorů s pokojovými anténami do bytů určených k pronájmu představuje *sekundární sdělování* televizního vysílání veřejnosti, nebo pouhé poskytnutí fyzických zařízení umožňujících příjem *prvotního sdělování* tohoto vysílání, přičemž toto sdělování provádějí subjekty televizního vysílání.

22. Při rozlišování mezi těmito dvěma kategoriemi úkonů považuje Soudní dvůr za rozhodující faktor existenci vědomého zásahu dotčené osoby do samotného obsahu sdělení, přičemž tento zásah může mít různé formy¹⁴. Soud rovněž zdůraznil, že pokud by pouhá skutečnost, že k užívání díla veřejností je nezbytné použití zařízení, automaticky vedla k tomu, že poskytnutí takového zařízení bude kvalifikováno jako sdělování, představovalo by jakékoli poskytnutí fyzického zařízení, jehož účelem je umožnit nebo uskutečnit sdělování, sdělování veřejnosti, což je v rozporu s jasným zněním bodu 27 odůvodnění směrnice 2001/29¹⁵.

23. Soudní dvůr tedy nekvalifikoval jako sdělování ani pronájem vozidel vybavených rozhlasovými přijímači¹⁶, ani samotné provozování on-line platformy pro ukládání a sdílení souborů¹⁷, a konečně ani skutečnost, že je ve veřejném dopravním prostředku k dispozici zvukové zařízení a případně software umožňující šíření hudební kulisy¹⁸. Tyto úkony byly postaveny na roveň pouhému poskytnutí fyzického zařízení umožňujícího uskutečnění sdělování. Kromě toho již v rozsudku SGAE, který se týkal televizních přijímačů umístěných v hotelových pokojích, Soudní dvůr jasně odlišil umístění takových přijímačů jako takové od poskytování signálu prostřednictvím těchto přijímačů¹⁹.

24. S ohledem na zjištění, že o sdělování se zde nejedná, je analýza případné existence nové veřejnosti podle Soudního dvora navíc nadbytečná²⁰.

25. V souladu s judikaturou, na kterou jsem právě poukázal, by tedy bylo možné mít za to, že pokud provozovatel domu s nájemními byty umístí do těchto bytů televizní přijímače s pokojovými anténami způsobilými přijímat televizní vysílání bez jakéhokoliv dalšího zásahu ze strany tohoto provozovatele, lze to postavit na roveň pouhému poskytnutí fyzického zařízení, a tedy to nepředstavuje sdělování, a tudíž ani sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.

26. Chci zdůraznit, že takové řešení by bylo podle mého názoru zcela možné obhájit. Zprv by bylo v souladu s formální logikou relevantních rozhodnutí Soudního dvora. Situace v projednávané věci vykazuje mimo jiné četné podobnosti se situací vozidel k pronájmu vybavených rozhlasovými přijímači, o kterou se jednalo ve věci, v níž byl vydán rozsudek Stim a SAMI. V obou případech si uživatel pronajme prostor, jeden určený k pobytu a druhý určený k přemísťování, vybavený zařízeními umožňujícími bez jakéhokoliv dalšího zásahu příjem pozemního vysílání, televizního nebo rozhlasového. Obdobná kvalifikace těchto dvou situací z hlediska práva na sdělování veřejnosti, jak je upraveno v článku 3 směrnice 2001/29, se tedy jeví jako přirozená.

¹⁴ – Pro konkrétní příklady různých forem sdělování viz mé stanovisko ve věci Stim a SAMI (C-753/18, EU:C:2020:4, body 33 až 37).

¹⁵ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2021, YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503, bod 79), a rozsudek Blue Air Aviation (bod 68).

¹⁶ – Rozsudek Stim a SAMI, zvláště body 4 a 35.

¹⁷ – Rozsudek ze dne 22. června 2021, YouTube a Cyando (C-682/18 a C-683/18, EU:C:2021:503, body 81 až 86).

¹⁸ – Rozsudek Blue Air Aviation (body 69 a 71).

¹⁹ – Rozsudek SGAE (body 45 a 46).

²⁰ – Rozsudky Stim a SAMI (zvláště bod 38) a Blue Air Aviation (bod 72).

27. Zadruhé je třeba poznamenat, že právo na sdělování veřejnosti je silně závislé na technologii používané k provádění úkonů, které do sdělování spadají, spočívajících ve sdělování předmětů ochrany osobám nepřítomným v místě, ze kterého toto sdělování vychází²¹. Není tedy překvapující, že právní kvalifikace v této oblasti jsou založeny na kritériu použité technologie, přičemž ostatní hlediska, jako je perspektiva koncového uživatele díla, ustupují do pozadí²². Tak je tomu v projednávané věci v případě řešení založeného na neexistenci dalšího zásahu spočívajícího v přenosu televizního signálu do nájemních bytů.

28. Zdá se ostatně, že se jedná o řešení přijaté Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) v rozsudku Königshof citovaném v bodě 6 tohoto stanoviska. Takový názor zastávají i rakouská vláda a Komise ve svých vyjádřeních.

29. Musím nicméně přiznat, že toto řešení považuji z hlediska dosaženého výsledku za málo přesvědčivé. V situacích, kdy lze předpokládat existenci veřejnosti, zejména v případě krátkodobého pronájmu bytů²³, totiž existuje zjevně rozdílné zacházení mezi byty k pronájmu vybavenými televizními přijímači s pokojovými anténami, na straně jedné a hotelovými pokoji vybavenými televizními přijímači připojenými k centrální anténě na straně druhé, což je případ analyzovaný Soudním dvorem v rozsudku SGAE. Řešení přijaté v projednávané věci bude ostatně moci být případně snadno přeneseno na situaci hotelových pokojů vybavených televizními přijímači s pokojovými anténami. Základ tohoto rozdílného zacházení, a sice skutečnost, že v jednom z těchto dvou případů nedochází ke sdělování ze strany dotyčného uživatele ve formě vysílání nebo přenosu chráněného obsahu v úzkém slova smyslu, je podle mého názoru obtížné sladit s věcnou logikou, na níž je založen výklad podaný Soudním dvorem v rozsudku SGAE. Ani technologický rozdíl mezi centrální anténou a pokojovými anténami se mi nezdá být natolik podstatný, aby odůvodnil rozdílné zacházení z hlediska autorského práva.

30. Navrhuji tedy analyzovat projednávanou věc ve světle tohoto rozsudku, aby bylo možné dospět k řešení, které by umožnilo zajistit soudržnost s tímto rozsudkem a zároveň jím nebyla zpochybněna judikatura Soudního dvora týkající se rozlišování mezi sdělováním veřejnosti a poskytováním fyzických zařízení umožňujících takové sdělování.

Analýza ve světle rozsudku SGAE

31. Připomínám, že Soudní dvůr v rozsudku SGAE rozhodl, že „poskytování signálu hotelovým zařízením prostřednictvím televizních přijímačů klientům ubytovaným v pokojích tohoto zařízení představuje nezávisle na užívané technice přenosu signálu sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 [směrnice 2001/29]“²⁴.

²¹ – Podle definice uvedené v bodě 23 odůvodnění směrnice 2001/29.

²² – Například zařazení chráněného díla na internetové stránky může představovat, či nikoli, sdělování tohoto díla veřejnosti v závislosti na zvoleném technickém řešení – přímé zahrnutí nebo „přímý odkaz (deep linking)“ na jiné internetové stránky – ačkoli výsledek je z hlediska uživatele těchto internetových stránek stejný; viz rozsudky ze dne 7. srpna 2018, Renckoff (C-161/17, EU:C:2018:634), a ze dne 9. března 2021, VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181).

²³ – K problematice existence veřejnosti viz body 58 až 61 tohoto stanoviska.

²⁴ – Rozsudek SGAE (bod 1 výroku).

32. Je pravda, že Soudní dvůr v tomto rozsudku upřesnil, že pouhé umístění televizních přijímačů do hotelových pokojů nepředstavuje jako takové sdělování veřejnosti²⁵. Dodal však, že pokud toto zařízení může učinit technicky možným přístup veřejnosti k dílům vysílaným rozhlasem či televizí, neboť hotelové zařízení prostřednictvím takto umístěných televizních přijímačů poskytuje televizní signál svým klientům, jedná se o sdělování veřejnosti²⁶.

33. Je rovněž pravda, že ve věci, ve které byl vydán rozsudek SGAE, se jednalo o televizní signál, který byl původně hotelovým zařízením zachycen a následně šířen kabelem do pokojů tohoto zařízení²⁷, a tedy o přenos v úzkém slova smyslu. Nezdá se však, že by tento přenos představoval pro Soudní dvůr rozhodující prvek, který by umožnil prokázat existenci sdělování veřejnosti.

34. Soudní dvůr dospěl k řešení ve věci SGAE na základě úvahy, že hosté hotelového zařízení představují novou veřejnost, odlišnou od veřejnosti, kterou vzali v potaz nositelé autorských práv, když udělili svolení s prvotním sdělením děl veřejnosti, v projednávaném případě s televizním vysíláním. Posledně uvedená veřejnost je totiž podle Soudního dvora tvořena pouze držiteli televizních přijímačů, kteří v soukromém nebo rodinném kruhu toto vysílání přijímají. Naproti tomu osoby, které třebaže se nacházejí v oblasti pokryté vysíláním, by bez zásahu třetí instituce nemohly být příjemci tohoto vysílání, nejsou součástí této původní veřejnosti. Jakmile je tedy těmto osobám umožněn přístup k dotčenému vysílání, je třeba je považovat za novou veřejnost, takže úkon, kterým jim je tento přístup umožněn, představuje sdělení veřejnosti odlišné od prvotního sdělení. V této věci je hotelové zařízení subjektem, který tím, že do hotelových pokojů umístí televizní přijímače umožňující sledovat vysílání, zprostředkovává, při plném vědomí důsledků svého chování, svým klientům přístup k chráněným dílům²⁸.

35. Jinak řečeno, hosté hotelového zařízení, kteří se z podstaty věci nacházejí mimo místo svého bydliště, by jinak nemohli být příjemci televizního vysílání v místě, kde se toto zařízení nachází, ledaže by si donesli vlastní televizní přijímače vybavené anténou, což by bylo velmi problematické. Tím, že do pokojů umístí televizní přijímače připojené k anténě, tedy dotyčné zařízení provádí úkon nezbytný k tomu, aby hostům umožnilo přístup k tomuto vysílání. Vzhledem k tomu, že hosté hotelového zařízení tvoří veřejnost²⁹, musí být tato veřejnost kvalifikována jako nová a dotčený úkon jako celek jako sdělování veřejnosti. To je jádrem úvah Soudního dvora ve věci SGAE.

36. Přenesením této úvahy na situaci, o kterou se jedná v projednávané věci, lze snadno dospět ke stejnému výsledku. Zaprvé nájemci bytů ke krátkodobému pronájmu tvoří veřejnost stejně jako hosté hotelového zařízení. Zadruhé se nacházejí rovněž mimo místo svého bydliště, takže nemohou být bez zásahu třetí osoby příjemci televizního vysílání. Takový zásah ve formě umístění televizních přijímačů umožňujících příjem tohoto vysílání do bytů musí tedy být zatřetí považován za úkon, který poskytuje přístup k chráněným dílům nové veřejnosti, a kvalifikován jako sdělování veřejnosti.

²⁵ – Rozsudek SGAE (bod 45 a bod 46 *ab initio*).

²⁶ – Rozsudek SGAE (bod 46 *in fine*).

²⁷ – Viz formulace předběžných otázek v bodě 23 rozsudku SGAE.

²⁸ – V tomto smyslu viz rozsudek SGAE (body 40 až 42).

²⁹ – Což Soudní dvůr prokázal v bodech 38 a 39 rozsudku SGAE.

37. Je pravda, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, nemá zásah provozovatele bytového domu podobu vysílání nebo přenosu v pravém slova smyslu. Bylo by tedy možné dospět k závěru, jak jsem uvedl výše³⁰, o neexistenci sdělování. Nic to však nemění na tom, že se zde přesto jedná o vědomý zásah dotčeného uživatele s cílem zpřístupnit chráněná díla nové veřejnosti³¹.

38. Stojíme tedy svým způsobem před dilematem mezi soudržností v argumentaci, podle níž se o akt sdělování nejedná, pokud nedojde ke sdělování chráněných děl, na jedné straně a soudržností ve výsledku, podle něhož je nutné kvalifikovat jako sdělování veřejnosti každý zásah uživatele, který při plném vědomí důsledků zpřístupní taková díla nové veřejnosti, která by jich bez tohoto zásahu nemohla využít na druhé straně.

39. Při výkladu a uplatňování práva je samozřejmě velmi důležité odůvodnění. Soudržná a přesvědčivá argumentace poskytuje odůvodnění výkladu, který byl zvolen, a řešení, které bylo přijato, jak na straně dotčených účastníků řízení, tak nejširší veřejnosti³². Nicméně příliš formalistické uvažování by mohlo vést k řešení, které by sice bylo soudržné v rámci přijaté logiky, ale současně nespravedlivé nebo jednoduše nesprávné ve své podstatě. V takové situaci je tedy podle mého názoru vhodnější upřednostnit nikoli výsledek, který vyplývá z formalistického použití určité argumentace, byť již dříve přijaté, ale výsledek, který co nejlépe odráží skutečné základy a cíle vykládané normy, ať legislativního či judikatorního původu.

40. Je pravda, že v situaci dotčené v původním řízení neprovádí provozovatel bytového domu přenos televizního signálu do těchto bytů, neboť každý byt je vybaven „samostatným“ zařízením umožňujícím příjem tohoto signálu. Úkon provozovatele se však neomezuje na to, že nájemcům pouze poskytuje televizní přijímač a pokojovou anténu, které by tito nájemci mohli libovolným způsobem užívat. Provozovatel tím, že vybaví byty televizními přijímači s pokojovými anténami, které jsou nastavené tak, že umožňují příjem signálu pozemního televizního vysílání dostupného v oblasti pokrytí, v níž se nachází jeho nemovitost, umožní nájemcům využívat přesně vymezené televizní vysílání v pronajatých bytech po dobu pronájmu.

41. Z tohoto hlediska je situace, o kterou se jedná v původním řízení, velmi podobná situaci, o kterou se jednalo ve věci, v níž byl vydán rozsudek SGAE. Ve světle odůvodnění, na jehož základě přijal Soudní dvůr řešení v tomto rozsudku, se nedomnívám, že by v projednávané věci mohly rozdíly technické povahy, jako je počet používaných antén (centrální anténa nebo několik pokojových antén) nebo délka kabelu mezi anténou a televizním přijímačem³³, odůvodnit radikálně odlišné řešení.

42. Podle mého názoru tedy lze mít za to, že provozovatel bytového domu tím, že do nájemních bytů umístí televizní přijímače s pokojovými anténami, uskutečňuje při plném vědomí důsledků svého chování „sdělování“ spočívající v tom, že nájemcům poskytuje přístup k chráněným dílům obsaženým v televizním vysílání, která lze v těchto bytech prostřednictvím těchto přijímačů přijímat, a to v podstatě stejně jako v případě hotelových pokojů vybavených televizními přijímači připojenými k centrální anténě.

³⁰ – Viz bod 25 tohoto stanoviska.

³¹ – O tomto paradoxu již bylo pojednáno v souvislosti s rozsudkem Königshof vydaným Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) citovaným v bodě 6 tohoto stanoviska. Viz Lucas-Schloetter, A., „L'harmonisation européenne du droit d'auteur. L'exemple du droit de communication au public. La réception de la jurisprudence de la CJUE en Allemagne“, in Favreau, A. (dir.), *La propriété intellectuelle en dehors de ses frontières*, Bruxelles, Larcier, 2019, s. 45.

³² – Zde ve smyslu „veřejného mínění“.

³³ – I pokojová anténa totiž musí být připojena k televiznímu přijímači kabelem.

Ke vztahu ke stávající judikatuře

43. Toto řešení je plně v souladu s judikaturou Soudního dvora týkající se práva na sdělování veřejnosti. Zprvce totiž Soudní dvůr přijal široký výklad pojmu „sdělování veřejnosti“ a někdy pod tento pojem zahrnuje i úkony, které v pravém slova smyslu nespočívají v přenosu chráněných děl.

44. Jak správně uvádí GEMA, Soudní dvůr v rozsudku *Phonographic Performance (Ireland)*³⁴ kvalifikoval jako sdělování veřejnosti to, že hotelové zařízení zpřístupňuje hostům zvukové záznamy, a to i v analogové formě, a vybavení umožňující jejich přehrávání, navzdory skutečnosti, že tento úkon nezahrnuje žádný přenos a podobá se spíše pronájmu zvukových záznamů a vhodného technického vybavení. Soudní dvůr dospěl k tomuto závěru na základě skutečnosti, že dotčený uživatel poskytuje svým zákazníkům oba dva prvky nezbytné k tomu, aby mohli využívat chráněná díla³⁵, což připomíná umístění televizního přijímače s pokojovou anténou umožňující přijímat a sledovat televizní vysílání.

45. Navíc v rozsudku *Airfield a Canal Digitaal*³⁶, měl Soudní dvůr za to, že ačkoli přenos televizních programů pomocí družice musí být považován za jediné a nedělitelné sdělení veřejnosti zahajované vysílací organizací, pod jejíž kontrolou a odpovědností jsou programové signály vkládány do řetězu sdělení vedoucího na družici³⁷, poskytovatel satelitního balíčku může tyto programy zpřístupnit nové veřejnosti, čímž provede odlišný akt spadající do práva na sdělování veřejnosti³⁸. Může tedy dojít ke sdělování veřejnosti bez přenosu chráněných děl odlišného od původního sdělování. Toto řešení bylo nedávno potvrzeno v rozsudku *AKM (Poskytování satelitních balíčků v Rakousku)*³⁹.

46. Konečně v některých případech Soudní dvůr konstatoval existenci sdělování veřejnosti v situacích, kdy dotčený uživatel poskytoval chráněná díla přímo veřejnosti přítomné na místě⁴⁰. Za účelem zajištění vysoké úrovně ochrany nositelů autorských práv, jak je uvedeno v bodě 9 odůvodnění směrnice 2001/29, Soudní dvůr vykládá pojem „sdělování veřejnosti“ způsobem, který překračuje striktní rámec „jakéhokoliv sdělování veřejnosti nepřítomné v místě, ze kterého sdělování vychází“, přičemž pod tento pojem zahrnuje veškeré úkony, kterými uživatel při plné znalosti důsledků svého jednání úmyslně zprostředkuje přístup k chráněnému dílu nové veřejnosti⁴¹.

47. Zadruhé řešení, které navrhuji, nezpochybňuje judikaturu Soudního dvora týkající se rozlišení mezi sdělováním veřejnosti a pouhým poskytnutím fyzického zařízení umožňujícího takové sdělování, ani s ní není v rozporu.

³⁴ – Rozsudek ze dne 15. března 2012 (C-162/10, EU:C:2012:141, bod 3 výroku).

³⁵ – Rozsudek ze dne 15. března 2012, *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141, bod 67).

³⁶ – Rozsudek ze dne 13. října 2011 (C-431/09 et C-432/09, EU:C:2011:648).

³⁷ – Rozsudek ze dne 13. října 2011, *Airfield a Canal Digitaal* (C-431/09 a C-432/09, EU:C:2011:648, body 69 a 75).

³⁸ – V podstatě viz rozsudek ze dne 13. října 2011, *Airfield a Canal Digitaal* (C-431/09 a C-432/09, EU:C:2011:648, body 82 a 83 a výrok).

³⁹ – Rozsudek ze dne 25. května 2023 (C-290/21, EU:C:2023:424, bod 29).

⁴⁰ – Viz zejména rozsudky ze dne 4. října 2011, *Football Association Premier League a další* (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631); ze dne 15. března 2012, *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141); ze dne 31. května 2016, *Reha Training* (C-117/15, EU:C:2016:379), a rozsudek *Blue Air Aviation*.

⁴¹ – V tomto smyslu viz nedávný rozsudek *Blue Air Aviation* (bod 53).

48. Konkrétně není toto řešení v rozporu s řešením, ke kterému dospěl Soudní dvůr v rozsudku Stim a SAMI. V tomto rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že pronájem motorových vozidel vybavených radiopřijímači nepředstavuje sdělování veřejnosti. Toto řešení přijal s odůvodněním, že společnosti zabývající se pronájmem takových vozidel neuskutečňují sdělování, ale pouze poskytnutí fyzického zařízení pro umožnění sdělování⁴².

49. Jak jsem již uvedl⁴³, situace ve věci, ve které byl vydán rozsudek Stim a SAMI, a situace, o kterou se jedná v původním řízení, se mohou na první pohled jevit jako podobné, což by odůvodňovalo jejich stejnou právní kvalifikaci. Domnívám se však, že tyto dvě situace se liší prvkem, který je zásadní pro to, aby mohl být úkon kvalifikován jako sdělování veřejnosti, a tím je vědomý a nepominutelný zásah dotčeného uživatele, který existuje v projednávané věci a který chybí ve věci, v níž byl vydán rozsudek Stim a SAMI.

50. Jak jsem totiž konstatoval⁴⁴, provozovatel bytového domu tím, že na základě vlastní vůle a zcela nezávisle na konstrukci těchto bytů do nich umístí televizní přijímače s pokojovými anténami, vědomě provádí zásah s cílem poskytnout svým klientům přístup k televiznímu vysílání, tedy zásah, který může být považován za sdělování ve smyslu judikatury Soudního dvora týkající se práva na sdělování veřejnosti.

51. Naproti tomu podnik pronajímající motorová vozidla neuskutečňuje žádný takový zásah. Radiopřijímače jsou totiž již řadu let⁴⁵ sériově instalovány do motorových vozidel a jsou integrovány do ovládacích systémů těchto vozidel, takže podniky, které pronajímají uvedená vozidla, nemají žádný vliv na jejich přítomnost ve vozidle. Tyto podniky tedy neuskutečňují žádný dodatečný úkon, aby svým zákazníkům poskytly přístup k rozhlasovému vysílání, a nehrají, pokud jde o tento přístup, žádnou nepominutelnou úlohu. Jejich jednání je tedy třeba považovat za pouhé poskytnutí fyzického zařízení, neboť tato zařízení se v těchto vozidlech nacházejí již od okamžiku jejich výroby. Má se tedy za to, že nositelé autorských práv tím, že udělili svolení k vysílání děl, vzali v potaz rovněž veřejnost, která využívá tato díla prostřednictvím radiopřijímačů nainstalovaných v motorových vozidlech, včetně vozidel k pronájmu⁴⁶.

52. Je pravda, že ve svém stanovisku ve věci Stim a SAMI⁴⁷ jsem nepovažoval tuto skutečnost za rozhodující, neboť s ohledem na neexistenci jakéhokoli zásahu podniků zabývajících se pronájmem motorových vozidel do sdělování děl rozhlasem vyvstala pouze otázka, kdo poskytoval fyzické zařízení, což je otázka, která v oblasti autorského práva nemá význam. Tato skutečnost má naproti tomu význam v projednávané věci, neboť umožňuje prokázat zásadní rozdíl, který existuje mezi oběma dotčenými situacemi. Kromě toho v rozsudku Stim a SAMI se Soudní dvůr touto otázkou konkrétně nezabýval, když v obecné rovině rozhodl, že zachycování vysílání prostřednictvím rozhlasových přijímačů zabudovaných v motorových vozidlech se uskutečňuje „bez jakéhokoli dalšího zásahu ze strany společnosti zabývajících se pronájmem“⁴⁸.

⁴² – Rozsudek Stim a SAMI (body 33 až 36).

⁴³ – Viz bod 26 tohoto stanoviska.

⁴⁴ – Viz bod 42 tohoto stanoviska.

⁴⁵ – Každopádně určitě již od vstupu směrnice 2001/29 v platnost.

⁴⁶ – V tomto smyslu viz, Mouron, Ph., „Autoradios et droit de communication au public“, *Revue Lamy droit de l'immatériel: informatique, médias, communication*, č. 170, 2020, s. 24.

⁴⁷ – C-753/18, EU:C:2020:4 (bod 42).

⁴⁸ – Rozsudek Stim a SAMI (bod 34).

53. Vzhledem k tomu, že společnosti pronajímající taková vozidla nemají žádný vliv na instalaci radiopřijímačů do vozidel, nejednají ani za účelem dosažení zisku na rozdíl od provozovatele domu s nájemními byty, který do bytů umísťuje televizní přijímače⁴⁹. Ačkoli výdělečná povaha zásahu dotyčného uživatele není sama o sobě určující pro existenci sdělování, může svědčit o záměrné povaze tohoto zásahu.

54. Kromě toho řešení, které navrhuji přijmout v projednávané věci, není v rozporu se zjištěními Soudního dvora, podle nichž instalace zvukového zařízení ve veřejných dopravních prostředcích nepředstavuje sdělování veřejnosti ve smyslu autorského práva⁵⁰. V takové situaci, jako byly situace ve věcech, ve kterých byl vydán rozsudek Blue Air Aviation, totiž dopravce nedává cestujícím k dispozici zvukové zařízení, ale sám si zachovává kontrolu nad jeho užíváním a případným sdělováním chráněných děl prostřednictvím tohoto systému, přičemž toto sdělování bude až v případě, kdy k němu dojde, kvalifikováno jako sdělování veřejnosti⁵¹. Naproti tomu ve věci dotčené v původním řízení je zařízení umožňující příjem přenosu chráněných děl, a sice televizní přijímač s anténou, zpřístupněno osobám z řad veřejnosti, které se svobodně rozhodnou tento přenos přijímat. Právě toto zpřístupnění tedy samo o sobě představuje sdělování.

55. Konečně zatřetí je řešení, které navrhuji, v souladu s judikaturou Soudního dvora, neboť zdůrazňuje technologickou neutralitu, na které se musí zakládat výklad ustanovení unijního autorského práva. Na tuto neutralitu odkazoval již rozsudek SGAE, v němž Soudní dvůr rozhodl, že poskytování televizního signálu prostřednictvím televizních přijímačů umístěných v hotelových pokojích představuje, „nezávisle na užívané technice přenosu signálu“, sdělování veřejnosti⁵². Zásada technologické neutrality byla následně Soudním dvorem několikrát zmíněna⁵³.

56. Je-li přitom rozhodující skutečností ve věci v původním řízení vědomý zásah uživatele s cílem poskytnout zákazníkům přístup k televiznímu vysílání, podle zásady technologické neutrality by nemělo být relevantní, zda jim byl tento přístup poskytnut prostřednictvím centrální antény nebo několika pokojových antén⁵⁴.

57. Skutečnost, že provozovatel bytového domu budovy poskytne nájemcům přístup k televiznímu vysílání prostřednictvím televizních přijímačů s pokojovými anténami umístěných v těchto bytech, musí být tedy považována za sdělování chráněných děl obsažených v tomto vysílání. Zbývá ověřit, zda a případně za jakých podmínek se jedná o sdělování nové veřejnosti, jak vyžaduje judikatura Soudního dvora v této oblasti.

K existenci nové veřejnosti

58. Připomínám, že v rozsudku SGAE dospěl Soudní dvůr k závěru, že existuje veřejnost složená z po sobě se střídajících hostů hotelového zařízení jako celku⁵⁵. Tito hosté jsou kromě toho považováni za osoby, které nemohou užívat televizi vysílaná díla bez zásahu hotelového zařízení,

⁴⁹ – V tomto smyslu viz rozsudek SGAE (bod 44).

⁵⁰ – Rozsudek Blue Air Aviation (bod 2 výroku).

⁵¹ – Rozsudek Blue Air Aviation (bod 1 výroku).

⁵² – Rozsudek SGAE (bod 1 výroku).

⁵³ – Viz naposledy rozsudek ze dne 13. července 2023, Ocilion IPTV Technologies (C-426/21, EU:C:2023:564, bod 47 a citovaná judikatura).

⁵⁴ – V tomto smyslu viz usnesení ze dne 18. března 2010, Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon (C-136/09, nezveřejněné, EU:C:2010:151, bod 41).

⁵⁵ – Rozsudek SGAE (bod 38).

kteřé jim umožňuje přístup k těmto dílům. Představují tedy novou veřejnost⁵⁶, což odůvodňuje požadavek, aby nositelé autorských práv udělili dodatečné svolení s takto uskutečňovaným sdělováním veřejnosti⁵⁷.

59. Stejnou argumentaci lze použít ve vztahu k provozovateli bytového domu, který poskytuje přístup k televiznímu vysílání nájemcům těchto bytů, neboť tito nájemci obývají byty po relativně krátkou dobu a v rychlém sledu za sebou stejně jako hosté v hotelovém zařízení. Takoví nájemci tedy mohou být považováni za osoby, které ačkoli se nacházejí v oblasti pokryté televizním vysíláním, by tohoto vysílání nemohly využívat bez zásahu provozovatele bytového domu, který jim k němu umožní přístup tím, že do těchto bytů umístí televizní přijímače s pokojovými anténami. V praxi jsou dotčenými zařízeními zejména „hotelové byty“ nebo „turistické pronájmy“.

60. Naproti tomu nájemci, kteří si v pronajatých bytech zřídí hlavní, nebo dokonce vedlejší bydliště⁵⁸, musí být považováni za „držitele přijímačů“ ve smyslu bodu 41 rozsudku SGAE, a tedy za osoby z řad veřejnosti, kterou nositelé autorských práv brali v potaz, když udělovali svolení k prvotnímu sdělení (v projednávané věci k pozemnímu televiznímu vysílání). Tyto osoby tedy užívají chráněná díla v soukromém či rodinném kruhu a není relevantní, zda jim byl přijímač poskytnut vlastníkem nebo provozovatelem bytu v rámci pronájmu. Takové poskytnutí musí být kvalifikováno jako pouhé poskytnutí fyzického zařízení a nevyžaduje udělení dodatečného svolení.

61. Za účelem prokázání existence nové veřejnosti bude muset soud, kterému byla věc předložena, učinit skutková zjištění týkající se povahy dotčeného pronájmu. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v projednávané věci neobsahuje v tomto ohledu žádné podrobnosti.

Odpověď na předběžnou otázku

62. Lze shrnout, že ačkoli připouštím, že ve věci dotčené v původním řízení by řešení, podle kterého ke sdělování veřejnosti nedochází z důvodu, že nedochází k přenosu chráněných děl *stricto sensu*, bylo odůvodnitelné na základě čistě technického přístupu, nezdá se mi takové řešení uspokojivé s ohledem na úvahy ve věci samé, na nichž je založena relevantní judikatura Soudního dvora. Tato judikatura je totiž podle mého názoru založena na logice, která vyžaduje, aby dotčené jednání bylo považováno za vědomý zásah dotčeného uživatele s cílem poskytnout přístup k chráněným dílům osobám, které by bez tohoto zásahu nemohly tato díla využít, a tedy za sdělování. Toto jednání představuje sdělování veřejnosti, pokud dotčené osoby tvoří novou veřejnost.

63. Navrhuji tedy rozhodnout, že čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud si nájemci nezřídí v dotčených bytech hlavní nebo vedlejší bydliště, vztahuje se na umístění televizních přijímačů s pokojovými anténami, které jsou schopny přijímat televizní vysílání, provozovatelem domu s nájemními byty do těchto bytů výlučné právo autorů udělit svolení nebo zakázat sdělování jejich děl veřejnosti, zakotvené v tomto ustanovení.

⁵⁶ – Rozsudek SGAE (bod 42).

⁵⁷ – Rozsudek SGAE (bod 41).

⁵⁸ – To znamená, pokud má pronájem výlučnou a trvalou povahu, třebaže nájemce byt ve skutečnosti obývá pouze krátkodobě či přechodně.

Závěry

64. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji odpovědět na předběžnou otázku položenou Amtsgericht Potsdam (okresní soud v Postupimi, Německo) následovně:

„Článek 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

musí být vykládán v tom smyslu, že

pokud si nájemci nezřídí v dotčených bytech hlavní nebo vedlejší bydliště, vztahuje se na umístění televizních přijímačů s pokojovými anténami, které jsou schopny přijímat televizní vysílání, provozovatelem domu s nájemními byty do těchto bytů výlučné právo autorů udělit svolení nebo zakázat sdělování jejich děl veřejnosti, zakotvené v tomto ustanovení.“